

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Lode Goukens

tegen

VRTNWS.be

Met een brief en een mail van respectievelijk 9 en 11 februari 2025 dient de heer Lode Goukens een klacht in tegen VRTNWS.be en journalist Rien Emmery. Aanleiding is een artikel van 9 februari onder de titel *Neen, Europa zorgt niet vanaf 10 februari stiekem voor "insecten in je brood"*. Hoofdredacteur TV Duiding Steven Samyn antwoordt met een mail van 31 maart 2025.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 1 juli 2025. Lode Goukens woonde de hoorzitting bij. Voor VRTNWS waren hoofdredacteurs Steven Samyn en Luc van Bakel en journalist Rien Emmery aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel is een factcheck van een post van Vlaams Belang-Europarlementslid Barbara Bonte op Instagram, waarin ze “beweert” dat er vanaf 10 februari 2025 tot 4 gram meelwormen per 100 gram mogen verwerkt worden in brood, pasta en zuivel, en dat dit netjes verborgen zit achter E-nummers en Latijnse namen, zodat de consument het zeker niet weet. Dat zou komen door een beslissing van de Europese Commissie om poeder van meelwormen toe te laten in voeding. Volgens de journalist vrezen ook andere virale tweets de komst van verwerkte insecten in voedsel. Hij verwijst onder meer naar een artikel op PAL NWS, dat zegt dat “meelwormen toegelaten zijn op voorwaarde dat ze bestraald zijn met uv-licht”.

Klopt niet, schrijft de journalist. Meelwormen en verschillende andere insecten zijn al enkele jaren toegelaten als voedingsmiddelen in de Europese Unie. Het artikel verwijst via meerdere hyperlinks naar verordeningen en toelichting op de websites van de Europese Commissie en de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Wat er volgens het artikel verandert, is een nieuwe toelating voor een met uv-licht behandelde vorm van meelwormpoeder, ontwikkeld door een Frans bedrijf. Die behandeling dient om de vitamine D-waarde van het poeder te verhogen. Ze is dan ook “geen ‘voorwaarde’ voor de toelating, zoals te lezen viel bij PAL NWS”, schrijft de journalist. Nog volgens het artikel zit de toevoeging van meelwormpoeder niet verborgen achter E-nummers en Latijnse namen. Er zijn geen E-nummers voor meelwormen en bij de ingrediëntenlijst moeten altijd de Latijnse en de Nederlandse naam vermeld worden.

De journalist besluit dat de beweringen op sociale media, op enkele nieuwssites en in de communicatie van Vlaams Belang-Europarlementslid Bonte een verkeerde interpretatie zijn van een recente verordening van de Europese Commissie. Hij beschouwt de stelling dat meelwormen vanaf 10 februari 2025 kunnen opduiken in brood, verborgen achter E-nummers en Latijnse namen, als onwaar.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER is de auteur van het artikel op PAL NWS, waarnaar het artikel op VRTNWS.be verwijst.

Klager zegt dat de journalist van VRTNWS.be hem associeert met Vlaams Belang. Dat is een ernstige beschuldiging waarvoor wederhoor nodig was, wat niet geboden is. Het is ook een ongegronde beschuldiging. Klager verwijst naar artikels 20 en 25 van de Code.

De journalist sleept het artikel van klager op PAL NWS bij een factcheck van een tweet van een politica van Vlaams Belang. Het is een klassieke truc om dingen met elkaar te associëren door ze naast elkaar te zetten. Maar klager is niet betrokken bij de tweet en heeft niets te maken met Vlaams Belang. De associatie met iemand van een extremistische partij waarmee klager totaal geen affiniteit heeft, is een ongegronde beschuldiging.

De journalist heeft klager nooit gecontacteerd voor wederhoor, terwijl hij hem persoonlijk en ad hominem viseert en het gaat om ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam betreffen. De journalist trekt klager doelbewust mee in een bad van verdachtmakingen. De gevolgen voor de reputatie van klager als freelancejournalist zijn nefast. Het bezorgt hem reputatieschade. Wederhoor was de enige collegiale manier om ermee om te gaan. Als een journalist een collega bekritiseert of aanvalt, moet hij die tenminste contacteren.

Klager spreekt van oncollegiaal gedrag. Een journalist moet solidair en loyaal zijn ten aanzien van collega's en moet collega's of concurrenten niet publiek afvallen. Het is overigens niet de eerste keer dat de journalist klager aanvalt. Hij probeert klager al enkele jaren via sociale media in een kwaad daglicht te stellen.

De journalist associeert klager met fake news. Hij categoriseert diens artikel op PAL NWS als onwaar, terwijl het correct en op meerdere bronnen gebaseerd is. De essentie is dat de EU, voor de verwerking van een bepaald type insecten in voedingsproducten, overgaat van een goedkeuring per product naar generieke goedkeuring voor alle menselijke en dierlijke producten, van patisserie tot yoghurt. Dat komt neer op een algemene toestemming. Die geldt voor één fabrikant en een bepaalde productiewijze – bestraling met uv-licht – maar is wel markant. Zo heeft klager het vernomen van een woordvoerder van de Europese Commissie, die zoals gangbaar niet geciteerd mocht worden. Het procedé met de bestraling met uv-licht is een technische bijzaak en niet de hoofdzaak, zoals VRT NWS beweert.

VRTNWS.be

Het artikel gaat over de claim van Vlaams Belang-politica Bonte. Dat blijkt duidelijk uit de inleiding, de conclusie en het onderschrift bij de foto. De journalist beoordeelt die claim als onwaar. Bonte schreef dat de EU vanaf 10 februari 2025 meelwormen toelaat in brood, pasta, zuivel enz. en dat dit verborgen zit achter E-nummers en Latijnse namen. Het artikel vermeldt PAL NWS, Business AM en de Poolse Engelstalige nieuwswebsite TVP World om aan te tonen dat dezelfde of gelijkaardige beweringen ook in andere media en in een breder maatschappelijk veld circuleren. Het gaat niet over één tweet, maar over een breed gedeelde en wijdverspreide misvatting die de moeite loont om te checken.

De claim van politica Bonte is ook de claim van klager in zijn artikel en zijn tweets. De titel van zijn artikel op PAL NWS luidt: *“Europese Commissie laat gemalen meelwormen in brood*

en andere voeding toe”. In de inleiding schrijft hij dat de Europese Commissie vanaf 16 januari 2025 het gebruik van gemalen en gedroogde meelwormen in voedingswaren toelaat op voorwaarde dat ze bestraald zijn met uv-licht.

De journalist van VRTNWS verwijst in twee passages zijdelings naar dit artikel op PAL NWS. Hij associeert klager niet met Vlaams Belang. Dat staat niet in het artikel en wordt niet gesuggereerd. Het is niet omdat twee dingen naast elkaar staan, dat de journalist een associatie maakt.

Het artikel uit geen *beschuldigingen die de eer en goede naam van klager betreffen* en waarvoor wederhoor gevraagd had moeten worden. Er worden zelfs helemaal geen beschuldigingen geuit. Het artikel vermeldt nergens de naam van klager. De zaak gaat ook niet over collegialiteit, zoals klager aanhaalt.

Er is evenmin sprake van *ongegronde beschuldigingen*. Klager wijst niet op fouten en maakt niet duidelijk welke ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen in het artikel geuit zouden zijn.

De journalist voert geen intentieproces en wil klager niet aanvallen. Factchecks dienen om feiten recht te zetten, niet om mensen aan te vallen. Klager zegt dat de journalist de intentie heeft om hem als journalist in een kwaad daglicht te stellen, maar staft dat op geen enkele manier.

De factcheck wilde duidelijk maken dat de verwerking van meelwormpoeder in voedingsproducten al veel langer toegelaten is en dat de EU-verordening, die van kracht werd op 10 februari 2025, slechts over een zeer specifiek soort met uv-licht behandeld meelwormpoeder gaat. Andere vormen van meelwormpoeder zijn al sinds 2022 toegelaten. De nieuwe toelating is er met andere woorden één in een reeks: voor uv-licht behandeld poeder en één bedrijf. Dat het om een algemene toelating zou gaan, zoals klager beweert, is een verkeerd begrip van de generieke uitwerking van de Novel Food Regulation. De mogelijkheid tot generieke goedkeuring gaat niet over de toepassing, maar over de aanvrager.

BESLISSING

De journalist bestempelt in zijn artikel de stelling dat meelwormen vanaf 10 februari 2025 kunnen opduiken in voedingsproducten en dat dit verborgen zit achter E-nummers en Latijnse namen, als onwaar. Hij verwijst daarbij in twee korte passages op zakelijke wijze naar het artikel van klager op PAL NWS, zonder klager als auteur te vermelden. Hij haalt deze passages aan, maar uit daarbij geen beschuldigingen ten aanzien van klager, laat staan ongegronde beschuldigingen (art. 25) of ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam betreffen en zouden nopen tot wederhoor (art. 20 van de Code). Klager maakt niet aannemelijk dat de journalist een intentieproces tegen hem zou voeren en de Raad heeft geen aanwijzingen daarvoor.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 4 september 2025